
Səhiyyə mütəxəssislərinin ilkin akkreditasiyası

SECHENOV UNIVERSITY
LIFE SCIENCES

AMSEEA

Azerbaijan Medical Simulation
Education Association

SIMULATION CENTER
SECHENOV UNIVERSITY
BAKU

OSKİ BƏLƏDÇİSİ

Pasiyentin fizikal müayinəsi
(tənəffüs sistemi)

İxtisas:
Müalicə işi

Mündaricat

Komissiya üzvü üçün məlumat

1. Peşə standartı (əmək funksiyaları)	4
2. Pasportun tərtibaçıları haqqında.....	4
3. Stansiyanın iş müddəti	4
4. Stansiyanın tapşırığı	4
5. Stansiyanın işinin təmin edilməsi üzrə məlumat	5
5.1 İAK-ın üzvünün iş yeri.....	5
5.2. Akkreditə olunan şəxsin iş yeri	5
5.2.1. Mebel və digər avadanlığın siyahısı	5
5.2.2. Tibbi avadanlığın siyahısı.....	6
5.2.3. Sərfiyyat materialları	6
6. İAK üzvlərinin, köməkçi heyətin hazırlıq mərhələsində (stansiyada işə başlamazdan əvvəl) fəaliyyəti.....	7
7. İAK üzvlərinin, köməkçi heyətin stansiyanın iş prosesində fəaliyyəti	7

Tələbə üçün məlumat

8. Stansiyanın təqdimatların (ssenarilərinin) siyahısı.....	9
9. Akkreditə olunan şəxs üçün məlumat (brifinq).....	9
10. Tibbi sənədləşmə	10
11. Bacarıq yerinə yetirmək üçün alqoritm.....	12
12. Ssenarilər	15
13. Stansiyanın pasportunun normativ-metodiki təminatı.....	22
14. Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyətlərinin qiymətləndirilməsi meyarları	23
15. Çek-list	23

Ümumi müddəalar. Mütəxəssislərin ilkin qiymətləndirilməsinin ikinci mərhələsi və ilkin ixtisaslaşdırılmış qiymətləndirilməsi üçün obyektiv hazırlanmış kliniki imtahan (OSKİ) stansiyalarının (daha sonra – stansiyalar) pasportları – stansiyanın təchizatı üzrə zəruri məlumatı, brifinqi (stansiyağa daxil olmamışdan əvvəl qısa tapşırıq), ssenariləri, qiymətləndirmə vərəqlərini (daha sonra – çek-list), məlumat mənbələrini, istinad məlumatlarını və s. özündə əks edən sənəddirvə akkreditə olunan şəxsın konkret praktiki vərdişə yiyələnməsinin qiymətləndirilməsi üçün metodiki və istinad materialı kimi nəzərdə tutulub və səhiyyə mütəxəssislərinin peşə fəaliyyətinə hazırlıq səviyyəsinin qiymətləndirilməsi üçün istifadə olunur.

Konkret ixtisas üzrə praktiki vərdişlərin xüsusiyyətlərinin qiymətləndirilməsi konkret ssenarilərin seçilməsi vasitəsilə həyata keçirilə bilər. Bu qərarı ixtisas üzrə akkreditasiya alt-komissiyası (sonradan İAK) mütəxəssislərin akkreditasiyasının ikinci mərhələsi keçirildiyi gün qəbul edir.

Praktiki vərdişlərin qiymətləndirilməsi prosedurunun standartlaşdırılmasının təmin edilməsi məqsədilə tapşırıqın şərtləri və çek-list hamı üçün vahiddir.

Akkreditə olunan şəxsə əvvəlcədən simulyasiya mərkəzinin ziyarət qaydalarını və akkreditasiya imtahanın keçirilməsi rəqlamentini elan etmək məqsədə uyğundur.

1. Peşə standartı (əmək funksiyaları)

1.1. Səhiyyə sahəsinə aid olan qulluqçu vəzifələrinin və fəhlə peşələrinin Vahid Tarif-İxtisas Sorğu Kitabçası (Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin 19 iyun 2017-ci il tarixli 8 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmişdir).

1.2. Tibb müəssisələrində çalışan tibb, əczçılıq və digər ixtisaslar üzrə işçilərin nümunəvi vəzifə təlimatları (Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Naziri 19 sentyabr 2012-ci il tarixli 70 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmişdir).

2. Pasportun tərtibaçıları haqqında

Tərtibatçı təşkilat:

2.1. İ.M. Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialı

2.2. AMSEA – Azərbaycan tibbi simulyasiya tədrisi Assosiasiyası

3. Stansiyanın iş müddəti

Bacarığın yerinə yetirilməsinin ümumi müddəti – 10 dəqiqə.

Akkreditə olunan şəxsin stansiyada keçirdiyi vaxt – 8,5 dəqiqədən az olmayaraq (praktik bacarıq vaxtından əvvəl yerinə yetirildikdə “Növbəti stansiyaya keçin” səs komandası verilənə qədər akkreditə olunan şəxs stansiyada qalır).

Cədvəl 1

Komandanı səsləndirmə müddəti	Səs komandası	Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyəti	Bacarığın yerinə yetirilməsi müddəti (dəq)
0'	Stansiyanın tapşırığı ilə tanış olun	Tapşırıqla (brifinqlə) tanışlıq	0,5'
0,5'	Stansiyaya daxil olun və logininizi söyləyin	Stansiyada işə başlama	8,5'
8,0'	Sizin bir dəqiqəniz qalıb	Stansiyada işin davam etdirilməsi	
9,0'	Növbəti stansiyaya keçin	Stansiyadan çıxır və fərdi marşruta uyğun olaraq növbəti stansiyaya keçir	1'

4. Stansiyanın tapşırığı

Tənəffüs sisteminin müayinəsi üçün yetkin xəstələrin fiziki müayinəsini aparmaq, nəticələri şərh etmək və ilkin diaqnozu formalaşdırmaq bacarığının akkreditə olunmuş tərəfindən nümayişi, şikayətlərin və anamnezin toplanması bacarıqlarının qiymətləndirilməsi.

5. Stansiyanın işinin təmin edilməsi üzrə məlumat

Stansiyanın işinin təşkili üçün aşağıdakılar nəzərdə tutulmalıdır:

5.1 İAK üzvünün iş yeri

Cədvəl 2

№	Avadanlığın siyahısı	Miqdar
1	İş masası (iş səthi)	1 ədəd
2	Stul	2 ədəd
3	Simulyasiya mərkəzinin yerli şəbəkəsinə daxil olmaq üçün kompüter ¹	1 ədəd
4	Akkreditasiya olunmuş şəxsin iş yerindən stansiyanın pasportunda nəzərdə tutulmuş giriş qeydləri vermək qabiliyyətinə malik video və audio yazıların yayımlanması üçün cihaz ²	1 ədəd
5	Stansiyanın pasportu ilə nəzərdə tutulan giriş məlumatlarını vermək imkanı ilə mikrofon	1 ədəd
6	Qulaqlıqlar	2 ədəd
7	Kağız formasında qiymətləndirmə çek-listləri (texniki nasazlıqların yarandığı hallar üçün, adi rejimdə iş zamanı istifadə olunmur)	Akkreditə olunmuş şəxslərin sayına görə
8	Diyircəkli qələm	2 ədəd

¹Gələcəkdə - Azərbaycan Səhiyyə Nazirliyinin tibb işçilərinin akkreditasiyasının avtomatlaşdırılmış sisteminə daxil olmaq üçün internetə çıxışı olan kompüter.

²İAK sədri ilə razılaşdırılmaqla akkreditə olunan şəxsin işinin təsvirinin videoyazısını yayımlayan qurğu digər yerdə ola bilər və İAK üzvlərinin videoyazıya yenidən baxa bilməsi üçün həmin yerə manesiz girişi təmin edilməlidir.

5.2. Akkreditə olunan şəxsin iş yeri

Stansiya iş otağını imitasiya etməli, avadanlığa (təchizata) və sərfiyyat materiallarına malik olmalıdır (akkreditə olunan şəxslərin cəhdlərinin sayı nəzərə alınmaqla):

5.2.1. Mebel və digər avadanlığın siyahısı

Cədvəl 3

№	Mebel və digər avadanlığın siyahısı	Miqdar
1	Simulyatorun ³ yerləşdirilməsi üçün masa/çarpayı/təkərli araba	1 ədəd
2	Stul	1 ədəd
3	İş masası	1 ədəd
4	Tibbi avadanlıq və istehlak materiallarını saxlayan təkərli araba	1 ədəd
5	Saniyə əqrəbli divar saati	1 ədəd

³Əgər simulyator elektrik şəbəkəsindən qidalanırsa, onun qoşulma variantını nəzərdən keçirmək lazımdır ki, naqillər (kompüterə qoşulan naqıl daxil olmaqla) akkreditə olunmuş şəxsi çəşdirməsinə və onun tərəfindən əlavə təhlükə kimi qəbul edilməsin.

5.2.2. Tibbi avadanlığın siyahısı

Cədvəl 4

Nö	Tibbi avadanlığın siyahısı	Miqdar
1	Stetofonendoskop	1 ədəd
2	A sinif tullantıların utilizasiyası üçün bərkidilmiş paket	1 ədəd
3	B sinif tullantıların utilizasiyası üçün bərkidilmiş paket	1 ədəd

5.2.3. Sərfiyyat materialları

Cədvəl 5

Nö	Sərfiyyat materiallarının siyahısı	Miqdar (bir cəhd üçün)
1	Müxtəlif ölçülü müayinə əlcəkləri (S, M, L)	1 paket
2	Spirtli salfet	1 ədəd
3	Birdəfəlik dəsmal	1 ədəd
4	Əllər üçün antiseptik	1 ədəd
5	Birdəfəlik taxta şpatel	1 ədəd
6	Ambulator şəraitdə tibbi yardım alan pasiyentin tibbi kartı	1 ədəd
7	Könüllü məlumatlı razılığı blankı	1 ədəd

5.2.4. Stansiyanın simulyasiya avadanlığı və onun xarakteristikaları

Cədvəl 6

Nö	Simulyasiya avadanlığının xüsusiyyətləri
1	Ağciyərlərin normal və patoloji auskultasiya nümunələrini simulyasiya etmək qabiliyyəti ilə tənəffüs sisteminin fiziki müayinəsi texnikasını nümayiş etdirmək üçün maneken (şaquli gövdə).

6. İAK üzvlərinin, köməkçi heyətin hazırlıq mərhələsində (stansiyada işə başlamazdan əvvəl) fəaliyyəti

1. Simulyasiya mərkəzinin lokal şəbəkəsinə girişin yoxlanılması *
2. Akkreditə olunan şəxslərin sayına əsasən OSKİ stansiyasının tərtibatının və komplektləşdirilməsinin standart pasporta uyğunluğunun yoxlanılması.
3. Stansiyada zəruri sərfiyyat materiallarının mövcudluğunun yoxlanılması.
4. Stansiyanın girişinin qarşısında yazılı tapşırığın (brifinqin) mövcudluğunun yoxlanılması.
5. Simulyatorun işə hazırlığının yoxlanılması.
6. Simulyatorun proqram idarəsi ilə lazımı ssenarinin quraşdırılması
7. Videoyazıların videomüşahidə otağına yayımlanmasının hazırlığının yoxlanılması.
8. İAK-ın qərarına əsasən situasiyanın seçilməsi.
9. Stansiyanın normal işi üçün lazım olan digər tədbirlərin yerinə yetirilməsi.

*Perspektivdədir - Azərbaycan Səhiyyə Nazirliyinin tibb işçilərinin akkreditasiyasının avtomatlaşdırılmış sistemə daxil olmaq üçün loqin və parolun əldə edilməsi və sistemə giriş. Şəxsi məlumatların yoxlanılması.

7. İAK üzvlərinin, köməkçi heyətin stansiyanın iş prosesində fəaliyyəti

1. “Stansiyanın tapşırığı ilə tanış olun” (zəruri hallarda) komandası ilə videokameranın işə düşməsi
2. Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyətinin audio-video yazısının keyfiyyətinə nəzarət (zəruri hallarda).
3. Simulyatorun işə salınması və trenajorun proqram təminatının idarə edilməsi.
4. Perspektivdədir* - Fərdi nömrənin Azərbaycanın Səhiyyə Nazirliyinin mütəxəssislərinin avtomatlaşdırılmış akkreditasiya sistemində çek-listə daxil edilməsi
5. Çek-list parametrlərinə əsaslanaraq akkreditə olunan şəxsin fəaliyyətinin ardıcılığının və düzgünlüyünün uyğun olub-olmamasının qeydə alınması.
6. Akkreditə olunan şəxslə pasiyentin adından minimal zəruri dialoqun aparılması və situasiyanın (ssenarinin) yerinə yetirilməsi üçün əlavə məlumatların təmin edilməsi – cədvəl 7.
7. Qaydaya riayət etmək – özündən heç nə danışmamaq, hətta akkreditə olunan şəxsin fikri ilə razılaşmadığınızda belə danışığlara getməmək. Aydınlaşdırıcı suallar verməmək, tələblər irəli sürməmək.
8. Yalnız simulyator əks etdirmədiyi təqdirdə, icazə verilən məlumatları rəhbər tutmaq.
9. Akkreditə olunan şəxsə “Növbəti stansiyaya keçin” komandası verildikdən sonra istifadə olunan simulyasiya avadanlığının və otağın ilkin vəziyyətə gətirilməsi

Az iş təcrübəsinə malik olan İAK üzvləri üçün stansiyanın hazırlanması və çek-listin doldurulması üçün vaxt aralığının artırılmasına yol verilir. Bu halda vaxt aralığı stansiyanın iş dövrünə (10 dəqiqə) bərabər olmalıdır.

Vacibdir! Cədvəldə əks olunmamış sualları vermək qəti şəkildə tövsiyyə olunmur. Özündən heç nə danışmamaq, hətta akkreditə olunan şəxsin fikri ilə razılaşmadığınızda belə danışığlara

getməmək. Aydınlaşdırıcı suallar verməmək, aşağıdakı tələblərdən heç birini irəli sürməmək: “Davam edin!”, “Ağciyərlərin auskultasiyasını həyata keçirin!” və s. “Sonra nə edəcəksiniz?”, “Nə qədər müddət?” və s. kimi suallar verməmək.

8. Stansiyanın təqdimatların (ssenarilərinin) siyahısı

Cədvəl 7

№	Təqdimat (ssenari)
1	İkitərəfli pnevmoniya
2	Kəskin virus mənşəli bronxit
3	Kəskin respirator xəstəlik (KRX), laringit
4	Xroniki obstruktiv ağciyər xəstəliyi (XOAX) (emfizematoz forma)
5	Astma

Stansiyanın seçimi və təqdimatlarının (ssenarilərinin) ardıcılığı tibb işçilərinin ilkin ixtisaslaşdırılmış akkreditasiyasının ikinci mərhələsinin keçirildiyi gün AİK tərəfindən müəyyən edilir.

9. Akkreditə olunan şəxs üçün məlumat (brifinq)

Siz öz ixtisasınız üzrə həkimsiniz. Müayinə otağında ilk dəfə gördüyünüz xəstə sizi gözləyir. Xəstə şüurundadır.

Tənəffüs sisteminin patologiyası şübhəsi olan xəstənin fiziki müayinəsi üçün sizə məlum olan bütün üsullardan istifadə edərək şikayətlər və anamnez toplamaq, xəstəni müayinə etmək lazımdır.

Pasiyentlə ünsiyyət zamanı zəruri bildiyiniz hər şeyi səsləndirin.

10. Tibbi sənədləşmə

Pasiyentin tibbi müdaxiləyə könüllü-məlumatlı razılığı

Azərbaycan Respublikasının "Əhalinin sağlamlığının qorunması barədə" qanununun tələblərinə uyğun olaraq, hər bir vətəndaşın təxirəsalınmaz tibbi yardım göstərilməsi halları istisna olmaqla, öz razılığı ilə həkimi, o cümlədən, müalicə həkimini və müalicə-profilaktika müəssisəsini seçmək hüquqları vardır. Bu qanunu nəzərə alaraq,

Mən _____ xahiş edirəm ki, tibbi yardımın göstərilməsi, müayinə, müalicə və digər tibbi prosedurların aparılması üçün məni klinikanıza qəbul edəsiniz.

1. Aşağıda qeyd olunan bəndlərlə tanış oldum və razıyam ki;
 - 1.1. Keyfiyyətli tibbi xidmətlərin göstərilməsi üçün sağlamlığım ilə bağlı tələb olunan zəruri məlumatlar, həmçinin müalicə müddətində səhhətimdə baş verən ağırlaşma halları və qəbul etdiyim dərman preparatları haqqında məlumat verməliyəm;
 - 1.2. Laborator müayinələr üçün materialın götürülməsinə aid müvafiq qaydalara riayət etməliyəm;
 - 1.3. Laborator müayinələrin keçirilməsi üçün müəssisənin qaydalarına uyğun olaraq hər hansı bir metod və vasitələrdən istifadə etməsinə icazə verməliyəm;
 - 1.4. Laborator müayinələr üçün qan və ya digər bioloji materialın götürülməsi zamanı müəyyən manipulyasiyaların yerinə yetirilməsinə icazə verməliyəm;
(hər hansı bir tibbi manipulyasiya müəyyən fəsadlara səbəb ola bilər);
 - 1.5. Laborator və diaqnostik müayinə üsulları köməkçi üsullar hesab edilir və son diaqnoz həkim tərəfindən qoyulur;
 - 1.6. Nizam - intizam və etik davranış qaydalarına, o cümlədən, klinikanın əməkdaşlarına və digər pasiyentlərə hörmət və nəzakətlə davranmaq, sakitliyə və təmizliyə riayət etməliyəm;
 - 1.7. Qeydiyyat yalnız şəxsiyyəti təsdiq edən sənəd əsasında rəsmiləşdirilir.
2. Pasiyent tərəfindən tibbi göstərişlərin, tövsiyələrin pozulması nəticəsində pasiyentin sağlamlığına dəyən ziyan, pasiyentin sağlamlığının bərpa olmamasına, xidmətlərin müəyyən olunmuş müddətdə həyata keçirilməsinin mümkün olmamasına görə klinika məsuliyyət daşımır.

- Müayinə və müalicə təyinatlarına müalicə həkimi məsuliyyət daşıyır.
- Mən öz istəyimlə klinikanızda müayinədən keçmək istəyirəm.

Tarix: 01.01.2023 - ci il

Pasiyentin imzası: _____

Qeyd: Səhiyyə Nazirliyinin "Xüsusi təhlükəli infeksiyaların aşkarlanması işinin təkmilləşdirilməsi" barədə verdiyi əmrinə əsasən, nəticəsi pozitiv və ya şübhəli olan nümunə və pasiyent haqqında məlumat müvafiq dövlət müəssisəsinə göndəriləcək. Həmin dövlət müəssisəninə cavabı pasiyentə şəxsən təqdim olunduqdan sonra, pasiyent klinikanın cavabını əldə edə bilər.

AMBULATOR XƏSTƏNİN TİBBİ KARTI

№ _____

1. Soyadı: Əliyev
2. Adı: Əli
3. Cinsi: kişi
4. Doğulduğu tarix: 4 mart XX il
5. Qeydiyyat yeri: Bakı ş., Əlif Həciyev küç., 18
6. Sənəd şəxsiyyət vəsiqəsi : seriya 1517 № 765611

11. Bacarıq yerinə yetirmək üçün alqritm

Tanışlıq	<p>Öz haqqında:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pasiyentlə salamlamaq • Özünü təqdim etmək, öz rolunu qeyd etmək <p>Pasiyent haqqında:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pasiyentə oturmağı təklif etmək • Pasiyentin adını, soyadını və yaşını soruşmaq <p>Məlumatların toplanması. Xəstə ilə sual-cavab</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Buyurun, nə ilə əlaqədar gəlmisiniz?» soruşmaq • «Başqa?» sualını vermək • Anamnesis vitae və anamnesis morbi ilə bağlı suallar vermək <ul style="list-style-type: none"> ○ 1 açıq sual, məsələn: «Vəziyyətiniz barədə daha ətraflı məlumat verə bilərsinizmi?» ○ 1 qapalı sual, məsələn: «Öskürəyiniz hansı xarakter daşıyır?» <p><i>Xəstənin sözünü kəsmədən; bir sıra suallar vermək</i></p> <p>Pasiyentin məlumatlandırılması:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gözlənilən manipulyasiya haqqında məlumat vermək • Sualların olub-olmamasını dəqiqləşdirmək • Könüllü məlumatlı razılığını almaq
Müayinəyə hazırlıq	<ul style="list-style-type: none"> • Lazım olan avadanlığın tam olduğuna əvvəlcədən əmin olmaq • Əlləri gigiyenik üsulla təmizləmək • Müayinə əlcəklərini geyinmək • Kresloda oturan xəstənin yanında rahat oturmaq
XƏSTƏNİN MÜAYİNƏSİ	
Xroniki hipoksiya əlamətlərinin qiymətləndirilməsi, nəbz tezliyinin və tənəffüs tezliyinin ölçülməsi, burun tənəffüsünün qiymətləndirilməsi	
<ul style="list-style-type: none"> • Xəstənin vəziyyətini qiymətləndirmək • Dəri örtükləri qiymətləndirmək • Əl barmaqlarını qiymətləndirmək (ovucları uzatmağı və barmaqları yaymağı xahiş etmək) • Xəstənin bədən hərərəti ölçmək <p>Arterial sistem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hər iki radial (mil) arteriyada nəbzi eyni anda palpasiya etmək • Radial arteriyada bir tərəfdən nəbz tezliyini saymaq (10 saniyə ərzində) <p>Tənəffüs</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tənəffüs tezliyini saymaq (10 saniyə ərzində) • Burun tənəffüsü (növbə ilə burnunun qanadlarını çimdikləyərək güclə nəfəs almasını xahiş etmək) • Birdəfəlik taxta şpatelin qablaşdırmasını açmaq və onu A sinif tullantı qabına atmaq • Xəstədən ağzını açmasını xahiş etmək, badamcıqları və boğazın arxa divarını yoxlamaq 	

Ağciyərlərin müqayisəli auskultasiyası

Xəstəyə məlumat verdikdən və nəfəsini tutmamasını xahiş etdikdən sonra

- 1) **Ön hissələri**
- 2) **Yan hissələri** (əllərin qaldırmağı və başının arxasında keçməyi xahiş etmək)
- 3) **Arxa hissələri** (xəstədən qabağa əyilməsini və qollarını sinəsində çarpaz şəkildə tutmağını xahiş etmək)

Xəstədən ağzı ilə dərinədən nəfəs almasını və/və ya öskürməsinə xahiş etmək

YEKÜNLAŞDIRMA

- Xəstəyə təşəkkür etmək, müayinənin tamamlandığını, xəstənin geyinə biləcəyini və oturub gözləməyini söyləmək
- Fonendoskopu spirtli salftlə təmizləmək
- Müayinə əlcəklərini çıxarmaq
- Spirtli salfti və əlcəkləri düzgün şəkildə utilizə etmək
- Əlləri qıqiyenik üsulla təmizləmək
- Masanın qarşısına oturmaq

ŞÜBHƏLİ DİAQNNOZU SƏSLƏNDİRMƏK

Əlavə müayinələr

- Ssenari (vəziyyət) variantlarına uyğun olaraq tövsiyə olunan əlavə tədqiqatları təyin etmək

12. Ssenarilər

Ssenari (vəziyyət) variantlarına uyğun olaraq tənəffüs sisteminin fiziki müayinəsi üçün simulyatorun/trenajorun proqramlaşdırılması üçün auskultasiya məlumatları

Vəziyyətlər Küylər	İkitərəfli pnevmoniya	Kəskin virus məşəli bronxit	KRX, laringit	XOAX (emfizematoz forma)	Astma
Ağciyərlərin yuxarı hissələri, sağ ön tərəfdə					
Əsas tənəffüs küyü	Zəifləmiş vezikulyar tənəffüs	Sərt tənəffüs	Vezikulyar tənəffüs	Sərt tənəffüs	Zəifləmiş vezikulyar tənəffüs
Əlavə tənəffüs küyü	Yaş xırıltılar	Quru xırıltılar	Yox	Quru xırıltılar	Quru xırıltılar
Ağciyərlərin yuxarı hissələri, sol ön tərəfdə					
Əsas tənəffüs küyü	Zəifləmiş vezikulyar tənəffüs	Sərt tənəffüs	Vezikulyar tənəffüs	Sərt tənəffüs	Zəifləmiş vezikulyar tənəffüs
Əlavə tənəffüs küyü	Yaş xırıltılar	Quru xırıltılar	Yox	Quru xırıltılar	Quru xırıltılar
Ağciyərlərin aşağı hissələri, sağ ön tərəfdə					
Əsas tənəffüs küyü	Zəifləmiş vezikulyar tənəffüs	Sərt tənəffüs	Vezikulyar tənəffüs	Sərt tənəffüs	Zəifləmiş vezikulyar tənəffüs
Əlavə tənəffüs küyü	Yaş xırıltılar	Quru xırıltılar	Yox	Quru xırıltılar	Quru xırıltılar
Ağciyərlərin aşağı hissələri, sol ön tərəfdə					
Əsas tənəffüs küyü	Zəifləmiş vezikulyar tənəffüs	Sərt tənəffüs	Vezikulyar tənəffüs	Sərt tənəffüs	Zəifləmiş vezikulyar tənəffüs
Əlavə tənəffüs küyü	Yaş xırıltılar	Quru xırıltılar	Yox	Quru xırıltılar	Quru xırıltılar
Ağciyərlərin yan hissələri, sol tərəfdə					
Əsas tənəffüs küyü	Zəifləmiş vezikulyar tənəffüs	Sərt tənəffüs	Vezikulyar tənəffüs	Sərt tənəffüs	Zəifləmiş vezikulyar tənəffüs
Əlavə tənəffüs küyü	Yaş xırıltılar	Quru xırıltılar	Yox	Quru xırıltılar	Quru xırıltılar
Ağciyərlərin yan hissələri, sağ tərəfdə					
Əsas tənəffüs küyü	Zəifləmiş vezikulyar tənəffüs	Sərt tənəffüs	Vezikulyar tənəffüs	Sərt tənəffüs	Zəifləmiş vezikulyar tənəffüs
Əlavə tənəffüs küyü	Yaş xırıltılar	Quru xırıltılar	Yox	Quru xırıltılar	Quru xırıltılar

İAK üzvü ilə akkreditə olunmuş şəxs arasında dialoq çərçivəsində giriş məlumatlarının nümunə mətnləri

Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyəti	Giriş mətni				
	İkitərəfli pnevmoniya	Kəskin virus mənşəli bronxit	KRX, laringit	XOAX (emfizematoz forma)	Astma
Xəstənin adı, soyadı	Əliyev Əli				
Xəstənin yaşı	40 yaş				
Məlumatların toplanması. Xəstə ilə sual-cavab					
Sual: “Nə ilə əlaqədar gəlmisiniz?”	Öskürək, qızdırma, nəfəs alarkən sinəm ağrıyır	Öskürək, nəfəs darlığı, boğazım ağrıyır	Öskürək, boğazda quruluq və nəfəs almaq çətinidir	Ağır nəfəs darlığı, öskürək pisləşib	Öskürək, nəfəs darlığı, sinəmdə sıxlıq var
Sual: “Əlavə?”	Yox				
“Vəziyyətiniz barədə əvvəldən məlumat verə bilərsinizmi?”	Təxminən 3 gün əvvəl başladı	Təxminən 6 gün əvvəl başladı	Təxminən 6 gün əvvəl başladı	Təxminən 3 gün əvvəl başladı, ondan əvvəl də arabil öskürürdüm, amma son vaxtlar öskürək pisləşib	Bu məndə tez-tez olur, çöldə soyuq düşən kimi dərhal öskürməyə başlayıram
“Öskürəyiniz hansı xarakter daşıyır?”	Öskürək bəlgəmlidir, bəlgəm çox çıxır, sarımtıl görünüşlüdür	Öskürək bəlgəmlidir, çoxlu deyil, şəffafdır	Tutma kimi quru öskürək olur	Bəzən bəlgəm olur, əsasən səhərlər, çox bəlgəm yoxdur, selik kimi görünür	Tutma kimi, ağımtıl bəlgəm var
Könüllü məlumatlı razılığı almağa cəhd edərkən və xəstənin manipulyasiya ilə bağlı suallarının olub olmadığını aydınlaşdırarkən	Razıyam. Sual yoxdur				
Əllərini yumağa cəhd etdiyi zaman	Hesab edək ki, əllər təmizləndi				

Xroniki hipoksiya əlamətlərinin qiymətləndirilməsi, nəbz tezliyinin və tənəffüs tezliyinin ölçülməsi, burun tənəffüsünün qiymətləndirilməsi					
Xəstənin vəziyyəti	Passiv	Aktiv	Aktiv	Ortopne	Aktiv
Dəri rəngi	Dəri solğundur	Dəri solğundur	Dəri solğundur	Dəri çəhrayı-boz	Dəri çəhrayı-boz
Xəstənin barmaqlarının vəziyyəti	Normada	Normada	Normada	Təbil çubuğu, saat şüşəsi simptomu	Normada
Nəbz tezliyi, vur/dəq	90	70	70	85	90
Tənəffüs tezliyi, th/dəq	20	16	16	20	24
Burun nəfəsi	Nazal tənəffüs yolları açıqdır	Nazal tənəffüs yolları açıqdır	Nazal tənəffüs yolları qapalıdır	Nazal tənəffüs yolları açıqdır	Nazal tənəffüs yolları açıqdır
Badamcıqları və boğazın arxa divarını yoxlamağa çalışarkən	Badamcıqlar və boğazın arxa divarı xüsusiyyətsizdir	Badamcıqlar və boğazın arxa divarı xüsusiyyətsizdir	Badamcıqlar şişmiş, boğazın arxa divarı hiperemikdir	Badamcıqlar və boğazın arxa divarı xüsusiyyətsizdir	Badamcıqlar və boğazın arxa divarı xüsusiyyətsizdir
Bədən hərarətini ölçməyə çalışarkən	38,5°C	37,4°C	37,4°C	36,6°C	36,6°C
Döş qəfəsinin müayinəsi					
Döş qəfəsinin forması	Döş qəfəsi silindrikdir	Döş qəfəsi silindrikdir	Döş qəfəsi silindrikdir	Çəlləyəbənzər döş qəfəsi	Döş qəfəsi silindrikdir
Döş qəfəsinin deformasiyalarının olması	Deformasiya yoxdur				
Döş qəfəsinin sağ və sol yarısının simmetriyası	Döş qəfəsinin hər iki yarısı simmetrikdir				
Döş qəfəsinin sağ və sol yarısının sinxron hərəkəti	Döş qəfəsinin hər iki yarısı nəfəs alma aktında sinxron olaraq iştirak edir				
Sinənin uyğun sahələrinin geri çəkilməsi	Uyğun yerlərin geri çəkilməsi yoxdur				
Tənəffüs tipi	Qarışıq	Qarışıq	Qarışıq	Döş	Döş

Tənəffüs ritmi	Nəfəs alma ritmi düzgündür				
Tənəffüs aktında köməkçi əzələlərin iştirakı	Köməkçi əzələlər tənəffüs aktında iştirak etmir	Köməkçi əzələlər tənəffüs aktında iştirak etmir	Köməkçi əzələlər tənəffüs aktında iştirak etmir	Köməkçi əzələlər tənəffüs aktında iştirak edir	Köməkçi əzələlər tənəffüs aktında iştirak edir
Döş qəfəsinin palpasiyası					
Döş qəfəsinin elastikliyi	Döş qəfəsinin elastikliyi mövcuddur	Döş qəfəsinin elastikliyi mövcuddur	Döş qəfəsinin elastikliyi mövcuddur	Döş qəfəsinin elastikliyi azalmışdır	Döş qəfəsinin elastikliyi azalmışdır
Döş qəfəsinin palpasiyası zamanı ağrının olması	Ağrı var	Ağrı yoxdur	Ağrı yoxdur	Ağrı yoxdur	Ağrı yoxdur
Taktil fremitusu qiymətləndirdikdən sonra	Bütün şöbələrdə gücləndirilmişdir	Dəyişməmiş, simmetrik sahələrdə bərabər güclə hiss olunur	Dəyişməmiş, simmetrik sahələrdə bərabər güclə hiss olunur	Bütün şöbələrdə zəifləyib	Bütün şöbələrdə zəifləyib
Ağciyərlərin müqayisəli perkusiyası					
Döş qəfəsinin ön səthi	Bütün şöbələrdə kütləşmiş	Bütün şöbələrdə aydın ağciyər səsi	Bütün şöbələrdə aydın ağciyər səsi	Bütün şöbələrdə qutu səsi	Bütün şöbələrdə qutu səsi
Döş qəfəsinin yan səthi					
Döş qəfəsinin arxa səthi					
Ağciyərlərin auskultasiyası					
Xəstədən ağzı ilə dərinədən nəfəs almasını və/və ya öskürməsinə xahiş etdikdə	Əlavə küylər öz yerini dəyişib	Əlavə küylər artdı	Dəyişiklik olmadan auskultativ şəkil	Əlavə küylər artdı	Dəyişiklik olmadan auskultativ şəkil

**Ssenari variantlarına (vəziyyətlərinə) uyğun olaraq
təvsiyə olunan əlavə tədqiqat**

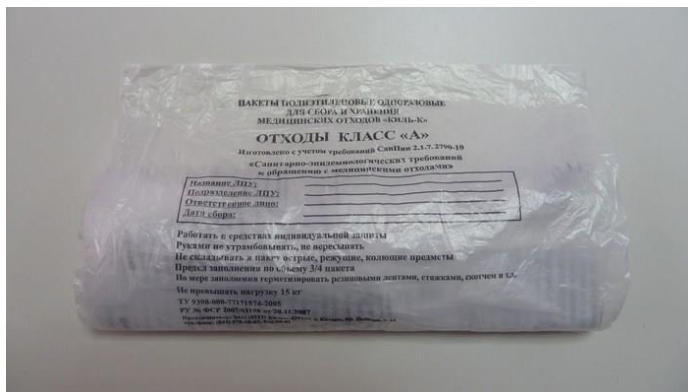
Ssenarilər	Əlavə tədqiqat
İkitərəfli pnevmoniya	Qanın ümumi analizi Qan serumunda C-reaktiv zülalın (CRP) səviyyəsinin təyin edilməsi. Düz və yan proyeksiyalarda döş qəfəsinin orqanlarının obzor rentgenoqrafiyası SpO2 ölçmə ilə pulsoksimetriya
Kəskin virus mənşəli bronxit	Qanın ümumi analizi Düz və yan proyeksiyalarda döş qəfəsinin orqanlarının obzor rentgenoqrafiyası
KRX, laringit	Qanın ümumi analizi Hemaqlütinasiya inhibə testi (HAI)
XOAX (emfizematoz forma)	Qanın ümumi analizi Düz və yan proyeksiyalarda döş qəfəsinin orqanlarının obzor rentgenoqrafiyası Bəlgəm mikroskopiyası Elektrokardioqrafiya Spirometriya Qan qazları
Astma	Qanın ümumi analizi Spirometriya Pikfloumetriya (nəfəsvermənin maksimal sürətinin ölçülməsi) Allergenin müəyyən edilməsi üçün qanda spesifik IgE səviyyəsinin müəyyən edilməsi Düz və yan proyeksiyalarda döş qəfəsinin orqanlarının obzor rentgenoqrafiyası Bəlgəm mikroskopiyası

“Tibbi tullantıların idarə olunmasına dair Təhlələr”in təsdiq edilməsi haqqında

<https://e-qanun.az/framework/14433>

Müalicə profilaktika müəssisələri tullantılarının təsnifatı

Təhlükəlilik kateqoriyası	A sinfi (təhlükəsiz)	B sinfi (təhlükəli)	C sinfi (xüsusi təhlükəli)	D sinfi (tərkibi sənaye tullantılarına yaxın olan)
Morfoloji tərkibinə görə səciyyələndirilməsi	Yoluxucu xəstəliklər xəstəxanaları və pasiyentlərin bioloji mayeləri ilə təmasda olma-yan, eləcə də qeyri-toksiki tullantılar; yoluxucu xəstəliklər xəstəxanaları və vərəm əleyhinə müəssisələr (şöbələr) istisna olmaqla, bütün MPM-in qida tullantıları; mebel, inventar, tərkibində toksik elementlər olmayan və işləməyən diaqnostika avadanlıqları; yoluxmamış kağız, süpürüntü, tikinti və s. tullantılar	Potensial yoluxucu xəstələrlə təmasda olmuş tullantılar, ifrazat, o cümlədən qanla çirklənmiş materiallar və alətlər; patoloqoanatomik tullantılar, xəstələrin üzvi (bədən üzvləri, toxumalar və s.) cərrahiyyə tullantıları; yoluxucu xəstəliklər şöbələrinin bütün tullantıları (o cümlədən qida qalıqları); 3-cü və 4-cü qrup patogen mikroorqanizmlərlə işləyən mikrobioloji laboratoriyaların tullantıları; vivarilərin bioloji tullantıları	Xüsusi təhlükəli yoluxucu xəstələrin təmasda olduğu materiallar; 1-4-cü qrup patogen mikroorqanizmlərlə işləyən laboratoriyaların tullantıları; vərəm əleyhinə və dəri-zöhrəvi xəstəxanaların (şöbələrin) tullantıları	Vaxtı keçmiş dərman preparatları, dərman və diaqnostik preparatların tullantıları, yararlılıq müddəti bitmiş istifadəyə yararsız dezinfeksiya vasitələri, sitostatiklər və digər kimyəvi preparatlar; tərkibində civə olan əşya, cihaz və avadanlıqlar

13. Stansiyanın pasportunun normativ-metodiki təminatı

1. Практическая пульмонология: руководство для врачей / под ред. В.В. Салухова, М.А. Харитонова. - Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2020. - 416 с.: ил. – ISBN 978-5-9704-5780-1.
2. Клинические рекомендации МЗ РФ «Внебольничная пневмония у взрослых», 2021 г.
3. Клинические рекомендации МЗ РФ «Хроническая обструктивная болезнь легких», 2021 г.
4. Клинические рекомендации МЗ РФ «Острая респираторная вирусная инфекция (ОРВИ)», 2022 г.
5. Клинические рекомендации «Туберкулез у взрослых», 2022 г.
6. Практическая пульмонология: руководство для врачей / под ред. В.В. Салухова, М.А. Харитонова. - Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2020. - 416 с.: ил. - ISBN 978-5-9704-5780-1.
7. Основы семиотики заболеваний внутренних органов: Учебн. пособ. / А.В. Струтынский, А.П. Баранов, Г.Е. Ройтберг, Ю.П. Гапоненков. – М.: МЕДпресс-информ, 2008 – 5-е изд. – 304 с.: ил.
8. The Patient History: Evidence-Based Approach, 2nd Edition. Mark Henderson, Lawrence Tierney and Gerald Smetana. The McGraw-Hill Companies 2012.

14. Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyətlərinin qiymətləndirilməsi meyarları

İmtahan edilən icra etdiyi işin düzgün və ardıcılığının qiymətləndirilməsi elektron çek-listdə aşağıdakı düymələrin aktivləşdirilməsi vasitəsilə həyata keçirilir:

“Bəli” – fəaliyyət icra edilib;

“Xeyr” – fəaliyyət icra edilməyib.

Hər bir pozisiya İAK üzvü tərəfindən elektron çek-listə daxil edilir.

15. Çek-list

№	Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyəti	Qiymətləndirmə meyarları	
		☐ bəli	☐ xeyr
1	Pasiyentlə ünsiyyət qurdu - salamlaşdı	☐ bəli	☐ xeyr
2	- özünü təqdim etdi	☐ bəli	☐ xeyr
3	- öz rolunu qeyd etdi	☐ bəli	☐ xeyr
4	Pasiyenti identifikasiya etdi - özünü təqdim etməsini xahiş etdi	☐ bəli	☐ xeyr
5	- yaşını söyləməsini xahiş etdi	☐ bəli	☐ xeyr
6	- tibbi sənədlərlə tutuşdurdu	☐ bəli	☐ xeyr
Məlumatların toplanması. Xəstə ilə sual-cavab			
7	Ümumi bir sualla məlumat toplamağa başladı: «Nə ilə əlaqədar gəlmisiniz?»	☐ bəli	☐ xeyr
8	Anamnesis vitae və anamnesis morbi ilə bağlı suallar verdi	☐ bəli	☐ xeyr
9	Bir sıra suallar verdi	☐ bəli	☐ xeyr
10	Xəstənin sözünü kəsmədi	☐ bəli	☐ xeyr
11	Qarşıdan gələn prosedur haqqında məlumat verdi, məqsədi izah etdi və könüllü məlumatlı razılığını aldı	☐ bəli	☐ xeyr
Müayinəyə hazırlıq			
12	Bütün lazımi avadanlıqları yoxladı	☐ bəli	☐ xeyr
13	Əllərini gigiyenik üsulla təmizlədi və əlcəkləri qeyindi	☐ bəli	☐ xeyr

Müayinə			
14	Xroniki hipoksiya əlamətlərinin olmasını yoxladı <ul style="list-style-type: none"> <i>xəstənin vəziyyətini qiymətləndirdi</i> 	☐ bəli	☐ xeyr
15	<ul style="list-style-type: none"> <i>dəri rəngi</i> 	☐ bəli	☐ xeyr
16	<ul style="list-style-type: none"> <i>barmaqların vəziyyəti</i> 	☐ bəli	☐ xeyr
17	10 saniyə ərzində ÜDS (ürək döyüntülərinin sayını) ölçdü	☐ bəli	☐ xeyr
18	Özünü nəbzi sayırmış kimi göstərərək, digər əlini epiqastral nahiyəyə qoyaraq, 10 saniyə ərzində tənəffüs hərəkətlərin tezliyini qiymətləndirdi)	☐ bəli	☐ xeyr
19	Burun tənəffüsünü qiymətləndirdi	☐ bəli	☐ xeyr
20	Badamcıqları və boğazın arxa divarını qiymətləndirdi (şpateli istifadə edərək)	☐ bəli	☐ xeyr
21	Xəstənin bədən hərərətini ölçdü	☐ bəli	☐ xeyr
Döş qəfəsin vizual müayinəsi			
22	Döş qəfəsini yoxladı və aşağıdakıları qiymətləndirdi: <ul style="list-style-type: none"> <i>formasını</i> <i>deformasiyalarının olub-olmamasını</i> <i>sağ və sol yarısının simmetriyasını</i> <i>sağ və sol yarısının hərəkətinin sinxronizasiyasını (arxadan - əlləri xəstənin çiyinlərinə qoymaqla)</i> <i>uyğun nahiyələrinin geri çəkilməsini</i> <i>tənəffüs növünü</i> <i>tənəffüs ritmini</i> 	☐ bəli	☐ xeyr
Döş qəfəsin palpasiyası			
23	Döş qəfəsini düzgün palpasiya etdi <ul style="list-style-type: none"> <i>elastikliyinə qiymətləndirdi</i> <i>ağrının olması</i> 	☐ bəli	☐ xeyr
24	Taktil fremitusu düzgün qiymətləndirdi	☐ bəli	☐ xeyr
Ağciyərlərin müqayisəli perkusiyası			
25	Döş qəfəsinin ön səthinin <u>müqayisəli</u> perkusiyasını düzgün yerinə yetirdi (<i>supraklavikulyar fossa (körpüçüüstü çuxur) sahəsindən 3-cü qabırğaarasına qədər iki tərəfdən, 5-ci qabırğaarasına qədər ancaq sağ tərəfdən, orta körpüçük xətt boyunca</i>)	☐ bəli	☐ xeyr
26	Döş qəfəsinin yan səthinin <u>müqayisəli</u> perkusiyasını düzgün yerinə yetirdi (<i>orta qoltuqaltı xətlər boyunca 3-cü qabırğaarasından 5-ci qabırğaarasına qədər</i>)	☐ bəli	☐ xeyr
27	Döş qəfəsinin arxa səthinin <u>müqayisəli</u> perkusiyasını düzgün yerinə yetirdi (<i>kürək xətləri boyunca onurğaiüstü (supraspinous) nahiyələrdə; paravertebral xətlər boyunca kürəklərarası boşluqda; kürəkaltı nahiyələrdə kürək xətləri boyunca 10-cu qabırğaarasına qədər</i>)	☐ bəli	☐ xeyr

Ağciyərlərin müqayisəli auskultasiyası			
28	Ağciyərlərin ön hissələrinin <u>müqayisəli</u> auskultasiyasını düzgün yerinə yetirdi (<i>supraklavikulyar fossa sahəsindən 5-ci qabırğaarasına qədər, orta körpüciük xətt boyunca; 6 və 7 qabırğaarası ön və orta qoltuqaltı xətlər boyunca</i>)	☐ bəli	☐ xeyr
29	Ağciyərlərin yan hissələrinin <u>müqayisəli</u> auskultasiyasını düzgün yerinə yetirdi (<i>orta qoltuqaltı xətlər boyunca, 3-cü qabırğaarasından 4-cü qabırğaarasına qədər</i>)	☐ bəli	☐ xeyr
30	Ağciyərlərin arxa hissələrinin <u>müqayisəli</u> auskultasiyasını düzgün yerinə yetirdi (<i>xəstədən qabağa əyilməsini və qollarını sinəsində çarpaz şəkildə tutmağını xahiş etdi; skapulyar xətlər boyunca supraspinous bölgələrdə; paravertebral xətlər boyunca kürəklərarası boşluqda; kürəkaltı nahiyələrdə kürək xətləri boyunca 10-cu qabırğaarasına qədər</i>)	☐ bəli	☐ xeyr
31	Əlavə nəfəs küylərinin eşidilməsini yaxşılaşdırmaq üçün xəstədən ağızdan dərindən nəfəs almasını və/və ya öskürəkdən xahiş etdi	☐ bəli	☐ xeyr
Müayinənin tamamlanması			
32	Müayinəni bitirdikdən sonra, <i>xəstəyə müayinənin başa çatdığını bildirdi, geyinməyi təklif etdi və oturub gözləməyi xahiş etdi</i>	☐ bəli	☐ xeyr
33	Spirтли salfetləri, müayinə əlcəkləri düzgün şəkildə utilizə etdi və əllərini qıqiyenik üsulla təmizlədi	☐ bəli	☐ xeyr
34	Fonendoskopu spirтли salfetlə sildi	☐ bəli	☐ xeyr
35	Düzgün nəticəni tərtib etdi və düzgün təyinat verdi	☐ bəli	☐ xeyr

***Akkreditə olunmuş şəxs tərəfindən hər hansı bir hərəkət düzgün və ya natamam yerinə yetirildikdə, nəticə İAK üzvləri tərəfindən elan edilmir.**